

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZEW.422.36.2015.MP

Warszawa, 22 grudnia 2015 roku

**Pan
Rafał Grupiński
Przewodniczący
Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej**

**Pan
Andrzej Maciejewski
Przewodniczący
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Polityki Regionalnej
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej**

w związku z trwającymi pracami nad projektem ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Druk nr 106), chciałbym zwrócić uwagę na znaczenie stabilności systemu oświaty dla realizacji prawa dziecka do nauki. Zmiany w edukacji, w tym w tak ważnej kategorii, jaką stanowi organizacja obowiązku szkolnego, nie mogą być wynikiem pośpiesznych działań i decyzji.

Na powyższy problem zwrócono uwagę w opinii z 25 listopada 2015 r. Zespołu Pedagogiki Społecznej, działającym przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Zespół podkreśla, że „Szkolnictwo jest strukturą, której bardzo szkoda wszelkie rewolucyjne, odgórne, autorytarne zmiany”, oraz że „Dla wielu dzieci ze środowisk

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

społecznie zaniedbanych wczesne rozpoczęcie edukacji jest jednym z najefektywniejszych sposobów wyrównywania szans rozwojowych (...)

Ponadto, jak podkreśliła w opinii do przedmiotowego projektu Pani dr hab. prof. APS Józefa Bałachowicz – Przewodnicząca Zespołu Edukacji Elementarnej, działającym przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN – to „właśnie we wczesnym okresie życia dziecka kształtuje się jego późniejszy potencjał społeczno-intelektualny i szansa na pomyślny rozwój. Obowiązkiem państwa, zwłaszcza wobec dzieci z rodzin o niskim statusie ekonomiczno-społecznym, wychowujących się w środowiskach zagrożonych, jest tworzenie sprzyjających warunków edukacyjnych, umożliwiających sprawiedliwy start na drodze rozwoju osobowego i szansę sukcesu życiowego. (...) Pospieszne cofnięcie obowiązku szkolnego od szóstego roku życia może być również niebezpieczne dla rocznika dzieci, które w nowej sytuacji, będącej wynikiem proponowanych zmian ustawowych, faktycznie rozpoczną naukę w roku szkolnym 2016/2017.” W opinii Pani Profesor niska liczebność klas pierwszych może obniżyć standardy w organizacji nauki.

Należy także zwrócić uwagę, że projektowane zmiany dotyczące podwyższenia wieku obowiązku szkolnego mogą mieć negatywne konsekwencje w zakresie zapewnienia najmłodszym dzieciom dostępu do edukacji przedszkolnej. Dzieci 3-letnie – już nie tylko w małych środowiskach, ale także w dużych miastach – mogą zostać pozbawione tej ważnej, życiowej szansy. Niestety, w ww. projekcie ustawy nie zaproponowano rozwiązań, które uniemożliwiłyby zmniejszenie miejsc w przedszkolach dla dzieci w wieku 3 lat w roku szkolnym 2016/2017. Kolejną niespójnością proponowanych zmian jest wprowadzenie rozróżnienia na dzieci, które ukończyły 6 lat do 31 sierpnia i nie muszą posiadać opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, aby zostać uczniami klasy pierwszej oraz dzieci, które kończą 6 lat po 1 września (a więc np. 2 września) i muszą uzyskać stosowną opinię.

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka gruntownej analizie wymaga nie tylko kwestia podwyższenia wieku szkolnego, ale także innych proponowanych zmian. Jako przykład wskażę przepisy dotyczące kompetencji kuratora oświaty, które wymagają rozszerzenia także w zakresie opiniowania projektów arkuszy organizacji szkół przed rozpoczęciem danego roku szkolnego oraz przedstawiania stanowiska w przypadku zaistnienia sporu między gminą odpowiedzialną za dowóz dziecka z niepełnosprawnością do przedszkola/szkoły i jego rodzicami/prawnymi opiekunami w kwestii definicji sformułowania „szkoła najbliższa.” Z interwencji podejmowanych przez Rzecznika Praw Dziecka jednoznacznie wynika, że kwestie te wymagają pilnego uregulowania dla dobra dzieci.

W trosce o dobro dziecka, na podstawie art. 11 ust. 1-3 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się o uwzględnienie przedstawionych uwag w toku prac parlamentarnych nad ww. projektem ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

z wyrazami szacunku
Marek Szwed